

Bitva u Chickamauga.

(z čeranských dějin občanské války.)

Rosecranz máje za to, že Bragg utlačil se na ústupu a nevěda ještě, že gen. Longstreet se svým sborem rychlým pochodem se sem blížil, a místo aby voje své soustředil v Chattanooga, rozložil tyto na rozhlé prostoto, tak že linie jeho byla se od potoku Chickamauga k Alpine — vzdálenost to patnáct sedm mil. Nebezpečí bylo tím větší, jelikož krajina tato byla vesměs neschůdná a následkem toho rychlé soustředování vojska obtížné. Chyby této by se ovšem Rosecranz nebyl dopustil, kdyby měl jen dost malé tušení, že Bragg sbrál rychle vojska a hotoví k útoku. Teprv když dne 9. vydán byl rozkaz k opětovnému útoku, byl Bragg nucen přerušit národních pluků k předu, a sáhnouty jsou zámysly Braggovy, a v té samé chvíli k boji úplně upraven, hotovil se udeřiti na gen. Thomase, ležícího v McLemore Cove. Ve chvíli této kynula útěka Braggovi, neboť při rozložení národních vojska mohl velice lehce porazit Thomase, Crittendena a McCooka dříve, nežli by to mohlo se dostati posily. To bylo ovšem smrtelnou ranou pro armádu Cumberlandskou, neboť její porážka její byla by se pak stala neodvratnou. Vřak jako před Rosecranz, tak nyní Bragg nevěděl, když útěk utěšně tak udělně se na něho usmívalo a onal. Cílech šest dnů se připravoval k útoku, kterého doby došlo Rosecranz použití k soustředění svých rozptýlených pluků a v večer dne 18. září byla armáda Cumberlandská opět připravena k boji. Nepřátelské voje dělil nyní potok Chickamauga (Chickamauga) řekou indianské znamená "Řeka mrtví"). Unionisté rozloženi byli západním břehu a sice tak, že byli město Chattanooga. Plánem Braggovým bylo, obrátním pohybem proniknouti mezi vojsko Rosecranzovo a jmenované město a ocniti se tak místa, z kterého krátce před tím bez boje ustoupil. Aby Rosecranz oklamal, vyl Wheelera v čele jízdy, aby nepokojoval nepříteli na pravém břehu. Dlužno ještě dodat, že Braggova armáda byla již sestavena pochodem Bucknerovým a též byl připraven již předvoj armádního sboru Longstreetova, vedený gen. Hoodem. Časné ráno, sotva že jím před plými paprsky slunečnými bylo vidělo, hotovilo se vše k boji. Gen. McCook velel křídlo pravé, Crittenden vedl střed a Thomas křídlo levé. Armáda Braggova rozdělena byla na dva sbory; pravému velel gen. Polk, levému v nepřítomnosti Longstreetové gen. Hood. Bragg umístil si bitvu za počítí a Unionisty překvapiti a toto během noci vyslal 30,000 mužů na protějšek břeh. Bitvu však zahájil gen. Thomas; bylo mu totiž známeno, že jedna brigáda konfederátů překročila řeku a že zdá se býti osamocena. Thomas uvěřil a vyslal proti ní gen. Brannana s úmyslem brigádu tuto zajmouti. Záhy však seznáno, že brigáda, již se první zpráva týkala, byla pouhým předvojem silného oddělení nepřátelského vojska. Brannan srazil se nejprve s jízdu Forrestovou, která vydatně podporována byla pěchotou. V rozhodné chvíli dostalo se Brannanovi posily a konfederáté zatlačeni jsou zpět s těžkými ztrátami. Vřak Little-ova divise vyslána jest rychle do ohně a Unionisté donuceni k ústupu, když byli zanechali v rukou nepřátel 500 zajatých a dvě batterie děl. Thomas, vřak hrozil nebezpečí, vyslal nepříteli v ústrety divisi Reynoldsovu, McCook též vyslal sem divisi Johnsonovu a od sboru Crittendenova přikvačila na pomoc divise Palmerova. Sešlenní Unionisté obořili

se na rebely s takovou silou, že tyto počali ve velkém zmatku ustupovati a ztracená děla octla se opět v moci národních vojska. Byly čtyry hodiny odpoledne, když vřava bitevní utichla. Na obou stranách sestavováno jest vojsko do nových řádů; bylo viděti, že nešli slunce zajde, stane se ještě svědkem nového, krvavého zápasu. Bitva započala na novo o páté hodině; divise Little-ova a List-ova vrhly se s takovou prudkostí na Thomasovo muštvo, že toto po krátkém odporu octlo se na ústupu. Zdálo se, že úpiná porážka Thomasova levého křídla jest nevyhnutelnou, vřak nešťastí to odvrátil Hazen, který vítězně Jihany v pravém slova smyslu zasypal kulemi, šrapneli a kartáči, tak že tito od dálšího pronásledování ustali a zanechavše na bojišti hromady mrtvých a raněných, ucouvli zpět. Tím byl zápas na levém křídle ukončen. Rebelové pokoušeli se o štěstí též na křídle pravém, vřak nevedlo se jim lépe. Z počátku udržována byla na obou stranách prudká palba dělová; později učinili konfederáté několik prudkých útoků, při čemž zmocnili se jedné batterie děl. Záhy jsou však útočitel zahánáni a děla zpět dobyta. Odpoledne vrhl Hood dvě své divise proti Davisovi, od McCookova sboru. Davis, nemoha odolati, couvl, zanechav v rukou rebelů batterie děl jednoho pluku státa Indiana. Vítězství rebelů nemělo však dlouhého trvání, neboť Davisovi přikvačila na pomoc Bradleyova brigáda od divise Sheridanovy, rebelové jsou zahánáni a ztracená děla jim odejmuta. Po celou noc na obou stranách činěny byly přípravy na druhý den k obnovení boje. Bragg svolal k sobě všechny své generály a dal jim rozkazy. O půl noci přibyl sem gen. Longstreet a hlavní část svého voje a ihned převzal velení na levém křídle na místě Hooda. Křídlo pravému velel gen. Polk a pozůstávalo ze dvou divisí od armádního sboru Hillova, jimž v čele stáli generalové Cleburne a Breckenridge. Na křídle levém nalezaly se z většiny prapory Bucknerovy. Gen. Rosecranz svolal taktéž všechny své velitele kolem sebe a vyslechnuv jejich zprávy, nařídil gen. Negleyovi, aby pošlul své pluky na levé křídlo. McCook měl zajmouti postavení těsně za Thomaseem, Crittenden pak s dvěma divisemi měl zůstatí v záloze. Bragg umístil si bitvu zahájiti časné z rána. Ve zprávě, kterou po bitvě zaslal do Richmondu, praví o svém plánu následující: "Levé křídlo mělo vyčkati, až křídlo pravé na nepříteli udeří, načež současně celá armáda měla se hnouti proti nepříteli." Časné ráno, dříve ještě nežli slunce počalo zlatiti to-mena okolních vrchů, viděti bylo již gen. Bragg v sedle, eválanjeho od jedné řady ke druhé. S netrpělivostí očekával chvíle, kdy uslyší dunění Polkových děl; celá hodina vřak byla již uplynula a na pravém křídle dosud panoval klid. Toto otálení zaviněno bylo nedorozuměním mezi jižními generály a posloužilo značně Rosecranzovi. Ve chvíli, kdy dle Braggova plánu měla již bitva býti zahájena, nebylo sestavení vojska národních ještě úplné. Hodina, kterou byli konfederáté Rosecranzovi poskytlí, postála aby tento byl k boji připraven. Devátá hodina byla již uplynula, když na levém okřídle rebelů ozvalo se dunění děl a hned na to rachot řadové palby; gen. Breckenridge udeřil se svojí divisí s neobyčejnou prudkostí na Thomase, při čemž podporován byl vydatně Cleburnem. Rebelové zachovali i zde svoji oblíbenou taktiku: aniž by vyslali ku předu sbory harcovníků ku zkoušení sly nepřítelovy, a celou mocí svojí, náhle, jako vichřice vrhli se na seřadění Unionistů. Ovzduším záhy otřásalo

břmení děl, rachot pušek, praskání granátů. Cleburne hnul se čelně proti náspům, kdežto Breckenridge rychlým a obrátním pohybem octl se na levém boku Thomasově. Náspy ve chvíli této podobaly se obeh chrstet sopce — útočitel zasypávaní jsou hustým deštěm kulí, granátů a šrapnelů — řady jejich jsou děsně protřhány — vřak Jihané přes mrtvoly svých bratří ženou se ku předu, jako by opovrhovali smrtí, která slavila zde pravé hody. Zdálo se, že ohnivou tu sopku ochtí ušiti lidskou krví, spousta chrstet jeny ucpati svými těly. Tak prudký a neodolatelný byl útok rebelů, že gen. Thomas viděl se nucena dáti Rosecranzovi rychle o pomoc. Bragg byl rozhodnut za každou cenu povaliti levé křídlo armády Cumberlandské, což bylo by znamenalo poloviční vítězství. Proto nedbal obětí, které si stále opětovavše útoky na náspy Thomasovy vyžadovaly a vyslal jeden prapor za druhým do ohně. Vřak i Thomasovi dostalo se posily a vítězství kolísalo se a jedné strany na druhou. Po nějaké chvíli viděti bylo Jihany ustupující, záhy však válečný jejich pokřik, který slyšán byl přes všechnu vřavu bitevní, byl znamením, že útok byl obnoven. Při útoku zdálo se, že Breckenridge slaviti bude skvělé vítězství, vřak ve chvíli rozhodné přikvačila sem Vanderer-ova brigáda od divise Brannanovy a též některé sbory Stanleyovy a Woodovy — čimž kolísavě řady Unionistů jsou seslenny a Breckenridge odražen s těžkými ztrátami nazpět; gen. Helmond Desher zůstal na bojišti mrtvý. Breckenridge vřak na nedaleké vysočině znovu své vojsko sestavil do bitevních řádů a obdržev posilu od Walkera, Chentama a Cleburna, s novou silou vrhl se v boj. Levé křídlo Cumberlandské armády počalo opět kolísati; rychlá pomoc však odvrátila od Thomase porážku, národních vojsko znova seřaděno, opřáje se pravým bokem o Missionary Ridge, stálo jako železná zeď, o kterou veškeré útoky Jihanů se třfátily jako vlny o úskalí. V kritické této chvíli, kdy bitva nejvíce zuřila, kdy dosti malá ochablost neb nedopatření rozhodnouti mohlo o vítězství neb porážce kterékoli strany — udála se v armádě Rosecranzově nehoda, která v zápětí měla velkou pohromu. Thomas, byv Breckenridgem těsněn, žádal stále o posilu a Negley a Van Cleve obdrželi rozkaz, aby spěli mu na pomoc. Tím se stalo, že v armádě Cumberlandské způsobena byla mezera. Zkušené oko gen. Longstreeta zalesklo se radostí — rychlostí blesku spozoroval toto nedopatření a jako hromový klín vrazil Hoodova divise do mezery, dříve nežli se Unionisté nadáli. Armáda Cumberlandská rozražena byla ve dvě — v jejím středu náhle, neočekávaně, octl se hrozný nepřítel, rozsévaje zkázu na obou stranách. Marně snažil se Davis zdarem rozohněným Jihanům klásti odpor — jeho sbor byl jako divou vichřici v pravém slova smyslu rozmeten; Palmera a Van Cleve a od sboru Crittendenova stihl tentýž osud. Sheridan, který nalezal se v pravo od Davise, kladl chvíli tuhý odpor — vřak ani tento chrabrý válečník nebyl s to konati nemožnosti; Jihané nedali se ničím více zastaviti — jako bouře, která uchvacuje se trhá vše kolem, řádili v srdci Rosecranzovy armády a záhy nastal v středu a na pravém křídle ten největší zmatek; jedna část armády přeběhla k Rossville, druhá k Chattanooga. Někteří očití svědkové tvrdí, že útek tento živě připomínal první velkou porážku národních vojska u Bull's Run. Obráz, jaký viděn byl v osudný ten den 21. července, poskytovaly nyní ceny vedoucí k Chattanooga a Rossville. Pole poseta byla mrtvými a raněnými, mezi těmi ležela překáčená děla, zabítil neb raněn koně, rozbité vozy potravní i muniční — a přes to vše v divokém spěchu přehaly tisíce zděšeného vojska v místa bezpečí.

V dějinách tohoto bratrovražedného zápasu není snad zasměnaného případu, kde by osud celé armády závisel tak na bystrosti, chladnosti a zároveně chrabrosti jediného muže, tak jako nyní závisel osud Cumberlandské armády na gen. Thomasovi. By zde byl na místě Thomasově vojevůdce slabý a nerozhodný, celá armáda by zde byla potřena bývala a na Chickamaugy byl by národ vzpomínal s lítostí a hanbou zároven. Jakmile Thomas zaslehl o nešťastí, které bylo postihlo střed a pravé křídlo, seznal ihned, co na něho čeká; rychle opustil opevněná zaujal postavení na úbočí Missionary Ridge. Postavení vojska jeho zde mělo podoby pátmástece; střed nalezal se na úbočí, konce dotýkaly se úpatí. Sotva že vojsko bylo sestaveno, objevili se Jihané, v jich čele generalové Polk a Longstreet. Vítězství spítí ženou znova útokem, majíce za to, že žádná moc nebude s to jim více vzdorovati. Vřak ne nadarmo zván jest Thomas "skálou Chickamaugy"; čim prudký byl náraz, tím tužší byl odpor — zuřivě ty vlny jižních vojsk třfátily se u nohou Unionistů. Bylo půl čtvrté; Longstreet s netrpělivostí pozoroval, že zápas se produkuje i umnil si zakončiti jej co nejrychleji. Na pravém boku Thomasově spozoroval mezeru a již sem hnul své statné veterány, kteří v nesčetných bitvách již byli svoji udatnost osvědčili. Thomas zdál se býti ztracen — nepřijde-li pomoc, nezbyvá mu jiného než úpiné zničení neb vzdání se. V rozhodné chvíli však vyskytl se zde Granger a hustou palbou z děl zatlačil jižní pluky zpět s těžkými ztrátami a tito také se více útoku neodvážili. V té samé chvíli, co Thomas zápasil s nepřítel, který vnikl mu v týl, veden byl krutý boj v čele, kde Polk marně snažil se Thomase z postavení jeho vypuditi a den tento skončiti úplným vítězstvím. "Skála Chickamaugy" zůstala nepohnutou, až posléze Polk vida marnost dalšího boje, stáhl své pluky zpět. Thomas na rozkaz gen. Rosecranza ustoupil po bitvě této k Rossville, zanechav mrtvé a raněné na bojišti. Během noci celá armáda Cumberlandská stáhla se zpět za náspy kolem Chattanooga. Jihané vším právem mohli si osvojiti vítězství u Chickamaugy, ale hlavní účel jejich — zpět dobytí Chattanooga — dosažen nebyl. Ztráty na obou stranách byly velmi těžké; Unionisté ztratili 16,350 mužů a 51 děl, ztráta konfederátů páchla se na 18,000 mužů. Bitva tato, tak se tvrdí, vedena byla bez velikých plánů — vše ponecháno náhodě a náhoda tato prála Jihanům. Bragg měl tak málo práva osobovati si zásluhy o vítězství, jako měli nepřátelé Rosecranzovi tohoto osoboovati. Bitvu u Chickamauga nevyhrál Bragg, zde zvíťazil Thomas. Jméno jeho vezdy řaděno bude mezi nejpevnější bojovníky za celistvost severoamerické Unie!

— V pátek dopoledne okraden byl přibyték Ed. Adaira na 34. a A ul. a zlodějům padlo do rukou \$100 hotové, check na 100 dolarů a tři prázky. Co podezřelí zatčeni byli 4 lidé, mezi nimiž i mladý syn Tom. Kastnera z Nebraska City, bývalého obyvatele Omahy, který přijel sem na výstavu. Máme příčinu pochybovati o tom, že by Kastner byl se činu toho dopustil, neboť asi tou dobou, kdy krádež spáchána byla, nalezal se v Omaze a navštívil též naši pšárnu. Proto doufáme, že mimo nepřítomnosti zatčené nebude toto mít žádné pro něho následky.

— Minulou sobotu odbývali populisté zdejší konvenci za účelem navrzení kandidátů pro soudcovství a osvědčili, že mohou jednati rozumně také někdy, když chtějí. Navrhli totiž ticketu soudcovskou úplně ne-strannou, pozůstávající z následujících: Melville R. Hopewell, Edw. Duffy, Arthur N. Ferguson, William W. Kaiser, William A. Redick, Eleazar Wakely a George A. Magney. První čtyři jsou nyní soudci v tomto distriktu. Wakely, Duffy a Ferguson jsou demokraté, Hopewell, Kaiser a Redick republikáné a Magney populisté. Pověstný Vandervoort navrhoval, aby požádání

byli navržení o prohlášení, že přistupují na platformu populistickou, což ale zavrženo a na místě toho přijato usnešení, že při navržením soudců nebude strana žádného ohledu na politické přesvědčení a uznává, že by soudcové měli státi mimo veškeren vliv politický. O navržených jde vůbec jeden hlas, že neměli populisté sestaviti ticketu lepší. Oni čtyři znovunavržení jsou pochtáni za nejlepší nynější soudce tohoto distriktu. Wakely byl dlouholetým soudcem zde a býval znovu a znovu zvolen bez ohledu na stranu. Magney jest dlouholetým populistou ze zásady a mužem poctivým. Redick jest schopným právníkem mladší generace, který byl v Omaze zrozen a vychován. Druhé strany budou muset vynaložiti veškeré opatrnosti, aby sestavily ticketu lepší a snad bylo by nejlépe, kdyby se spojily a populisty a navržence jejich schválili. Od A.P.A. istů to ovšem očekávají neize, neboť jejich předáci vydali rozkaz, že Hopewell musí býti potrestán a ovšem sudí Scott musí býti za své politické blábolení, které se do tisku nehodí, nominací odměněn.

— Naše hostinské bude dojísta zajímati velice usnešení, jež přijala policejní komise včera. Zní: "Usnešeno, že prohlašujeme tímto svůj úmysl, plniti zákony státa a ordinance městské a dáваме nářezek něčelníku policie, aby tím se řídil." — Aby nebylo pochybnosti o tom co to znamená, předseda komise Bronateh vyložil úmysl usnešení, že totiž vztahuje se usnešení toto na hostince a že tyto "musí býti zavřány určitě o 12. hodině a musí zůstatí úplné zavřeny v neděli."

— Mezi zdejšími německými časopisy Tribune a Vorwarts vypukl boj, který skončel před soudem. Časopisu Tribune byl okresními komisaři zadán tisk ohlášky dlužných daní a vydavatelé Vorwarts požádali soud o zákaz na tom základě, že prý časopis onen nemá potřebný přededepsaný zákonem počet odběratelů, totiž 1500.

Tržní zprávy.

Chicago, 23. září.

Přívos pšenice trvá hojně a proto i cena jest ochabla. Prodává se 6. 2 za 57 1/2 @ 58 1/2; pro prosinec 58 1/2 @ 59 1/2, květen 62 1/2.

Kukuřice trvá též na ceně nízké a v budoucnosti očekává se cena ještě levnější. Zboží hotové prodává se za 31 1/2 @ 32 1/2, pro prosinec 27 1/2 a květen 28 1/2.

Oves je též levný, levnější než byl po mnohá léta. Prodává se za 18 1/2 c., bílý 20 @ 22 c.

Žito jediné čimí výminku a jest ceny vyšší, 38 1/2 c.

Ječmen jest ceny ochabující, prodává se za 26 @ 28 c.

Luňné semeno se zlepšilo; je za 98 1/2 c.

Přívos hovězího dobytka poněkud ochabnul a ceny jsou opět pevnější. Tušní a krmení volí prodávají se po \$4.50 @ 5.45, prostřední \$3.50 @ 4.50, volí k šír 2.00 @ 2.25, krávy a jalovice \$1.50 @ 3.75.

Vepřový dobytek jest ceny valně nízké; těžký k nakládání a vývozu je za \$3.50 @ 4.35, smíšený \$3.75 @ 4.40, pěkný lehký \$4.30 @ 4.40.

Omaha, 23. září.

V minulém týdni přivezeno bylo 20,353 kusů hovězího, pouze 11,389 vepřového, za to ale 12,975 skopového. Dnes byl přívos hovězího slabší než obyčejně v pondělí a tudíž dobrý den pro prodáváče.

Tužných krmených volů nebylo ovšem a jest to hlavní dobytek z pastvin západních, který se posud hojně pšívá.

Krávy a jalovice prodávány po \$1.00 @ 3.15, volí k šír 2.25 @ 3.35.

Vepřového dobytka přivážel se tak málo, že nestojí skoro za to, aby v nakládních byl kupován. I mas přivezeno pouze asi 6 naklád. Cena je v souhlasu s výhlednými trhy nízká. Jeden naklad prodán za \$4.07 1/2, dva po \$4.00, jeden \$3.92 1/2 a jeden \$3.80.

Vepř. čerstvé se posud prodávají po 13 @ 13 1/2 c. avšak zdá se, že zásoy se hromadí a může být že budou levnější.

Másla dobrého je krovně a je ceny pevné; dobrá až nejlepší domácí prodává se za 14 @ 16 c. z máslou 17 @ 19 c. z venkova k nakládání za 7 c.

Drůbež jest cen následujících: Šlepie 6 @ 6 1/2 c, kohouti 3 c, kuřata 8 1/2 @ 9 c, kačiny staré 6 @ 6 1/2 c, jarní 8 @ 9 c, krocani 6 @ 7 c, husy 5 @ 6 c.

St. Louis, 23. září.

Pšenice v ceně valně ochabla. Červená ozimka klesla na 27 c.

Kukuřice je též ceny nízké 28 c.

Bavlna je ceny pevné, prostřední prodává se za 7 1/2 @ 8 c.